

Riskler ve Olanaklar Arasında Dijital Ebeveynlik: Bibliyometrik Bir Analiz

Salih TIRYAKI*

Öz

Dijital teknolojilerin kullanımı, sosyal hayatta birçok kavramı dönüştürdüğü gibi ebeveynlik kavramını da dönüştürmüştür. Araştırmacıların son yıllarda, özellikle çocukların internette zararlı içeriklerden korunması ve ebeveynlerin farkındalığına yönelik yaptığı araştırmalar hız kazanmıştır. Bu süreç içerisinde, literatürde “dijital ebeveynlik” olarak adlandırılan ve ebeveynlerin çocuklarını koruması, fırsatlardan yararlanması ve kendisini de geliştirmesi için yeni bir kavram ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, dijital ebeveynlik konusunda yapılan araştırmaların bibliyometrik bir görüntüsünü sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada WEB of Science veri tabanında yer alan “dijital ebeveynlik” kavramıyla ilgili 61 çalışmaya ulaşılmış ve bu çalışmalara ilişkin bibliyometrik verilerin VOSviewer analiz programında ağ haritaları çıkarılmıştır. Çalışma sonucunda WEB of Science veri tabanında yer alan dijital ebeveynlik konulu çalışmaların 2015 yılında başladığı, en fazla çalışmanın (n=14) ise Eğitim-Eğitimci Araştırmaları alanında yapıldığı belirlenmiştir. En fazla çalışma (n=15), Amerika Birleşik Devletleri’nde yer alan araştırmacılar tarafından yayımlanırken, bunu Türkiye’deki araştırmacılar (n=14) takip etmektedir. Diğer taraftan kurumlar açısından bakıldığında bu konuda en fazla yayın (n=4) Ege Üniversitesi’nde yer alan araştırmacılar tarafından yayımlanmıştır. Ortak anahtar kelime analizi sonucunda ise araştırmaların en az “dijital okuryazarlık”, “dijital güvenlik”, “dijital ebeveynlik tarzları” ve “koruma yöntemleri” konularına odaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Teknolojiler, Ebeveynlik, Dijital Ebeveynlik, Çocuk, Bibliyometrik Analiz

*Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, salih.tiryaki@selcuk.edu.tr

Tiryaki, S. (2023). Riskler ve Olanaklar Arasında Dijital Ebeveynlik: Bibliyometrik Bir Analiz . TRT Akademi , 08 (19) , 746-765 . DOI: 10.37679/trta.1324472

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 08.07.2023

Revizyon Tarihi: 23.08.2023

Kabul Tarihi: 12.09.2023

ORCID: 0000-0002-0966-3359

DOI: 10.37679/trta.1324472

Digital Parenting Between Risks and Possibilities: A Bibliometric Analysis

Salih TIRYAKI

Abstract

The use of digital technologies has transformed the concept of parenting as well as transforming many phenomena and concepts in social life. In recent years, researchers' research on the protection of children from harmful content on the Internet and the awareness of parents has gained momentum. In this process, a new concept called "digital parenting" has emerged in the literature for parents to protect their children, take advantage of opportunities and improve themselves. This study aims to present a bibliometric view of research on digital parenting. In the study, 61 studies related to the concept of "digital parenting" in the WEB of Science database were accessed and bibliometric data related to these studies were mapped in the VOSviewer analysis program. As a result of the study, it was determined that the studies on digital parenting in the WEB of Science database started in 2015, and the most studies (n=14) were done in the field of Education-Educator Research. The highest number of studies (n=15) were published by researchers in the United States, followed by Turkey (n=14). On the other hand, from the point of view of institutions, the most publications on this subject (n=4) were published by researchers from Ege University. As a result of the common keyword analysis, it was determined that the studies focused at least on "digital literacy", "digital security", "digital parenting styles" and "protection methods".

Keywords: Digital Technologies, Parenting, Digital Parenting, Child, Bibliometric Analysis

Research Paper

Received: 08.07.2023

Revised: 23.08.2023

Accepted: 12.09.2023

---

1. Giriş

Dijital teknolojilerdeki hızlı gelişmeler, toplumsal hayatın tüm alanlarını doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Bu etkiler ise çocuklar ve ebeveynler üzerinde doğrudan hissedilmektedir (İnan Kaya, vd., 2018; Keleşoğlu ve Adam Karduz, 2020). Dijital teknolojilerin gelişimine paralel olarak çocukların gelişim sürecini duygusal, zihinsel, psikolojik, fiziksel ve sosyal olarak etkileyebilme gücünün artması, bu teknolojileri kullanan ebeveynlerin çocuklarına rehber olması ve doğru kullanım yollarını göstermesi gerektiği sürecini beraberinde getirmiştir. Bu süreç, genel olarak “dijital ebeveynlik” kavramıyla açıklanmaktadır (Yay, 2019). Dijital ebeveynlik, dijital dünyanın gerekliliklerine hâkim, temel düzeyde de olsa bu araçları kullanma yeteneğine sahip, dijital araçların yarattığı fırsatların bilincinde olan ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmelere açık olan ebeveynleri tanımlamak için kullanılmaktadır (Yurdakul, vd., 2013). Kısaca dijital ebeveynlik, ebeveynlerin çocukların dijital medya araçlarını kullanımlarına yönelik oluşturdukları tutum ve davranış kalıplarıdır (İnan Kaya, vd., 2018). Dijital kaynaklar, ebeveynlerin hamilelik, doğum ve çocuk bakımıyla ilgili bilgi edinmelerini sağlaması açısından giderek daha önemli hâle gelmiş ve bazı olanakları beraberinde getirmiştir (Lima-Pereira, vd., 2012; Bäckström, vd., 2022).

Diğer taraftan dijital ebeveynlik kavramı, sadece çocukları korumaya yönelik süreçleri içermemektedir. Dijital ebeveynlik aynı zamanda bireylerin ebeveynlik süreçlerini dijital ortamlarda öğrenmelerini, öğrendikleri kişisel rolleri diğer ebeveynlere aktarmalarını ve gündelik anne ve babalık pratiklerini çevrim içi ortamlarda da sürdürmelerini içeren oldukça geniş kapsamlı bir sürece işaret etmektedir (Ünlü, 2020). Bu süreçte dijital ebeveynlerin birtakım rollere sahip olması gerektiği üzerinde bir uzlaşma sağlanmıştır. Dijital ebeveynlerin temel rolleri arasında dijital okuryazarlık becerileri, farkında olma, kontrol, etik ve yenilikçilik yer almaktadır (Yurdakul, vd., 2013).

Dijital teknolojilerin anne, baba ve çocuklar için gündelik yaşamın önemli bir parçası hâline gelmesiyle birlikte, bu konuda özellikle çocukların korunmasına yönelik ebeveynlerin rolleri sorgulanmaya başlanmıştır. Dijital teknolojilerin çocuklar üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin yanında sosyalleşme, eğlence, bilgi edinme aracı olarak kullanılması ve özellikle de eğitim açısından olumlu işlevlerinin olması ebeveynleri bu konuda ikilemde bırakmaktadır. Yaşanan bu ikilem içerisinde dijital ebeveynler, risk ve olanakları bir arada tutarak ve gerekli değerlendirmeleri yaparak çocukları için hem riskleri hem de olanakları yönetmeye çalışmaktadır. Bu da ebeveynlerin gündelik yaşamdaki sorumluluklarının yanına bir de “dijital ebeveyn” olarak sorumluluk üstlenmesine yol açmıştır (Kaya ve Mutlu Bayraktar, 2021). Çocukların ve gençlerin çevrim içi davranışları ve güvenliğine ilişkin

sosyal kaygılar son on yılda önemli ölçüde artmış ve bu durum, çocukları çevrim içi ortamda yönetme ve koruma yolları konusunda ebeveynlik tavsiyelerinin çoğalmasına yol açmıştır. Bunun gerçekleştiği kültürel bağlam, yoğun ebeveynlik normları, artan risk farkındalığı ve özellikle gençlik yıllarında "aşırı ebeveynliğin" etkilerine ilişkin artan endişelerle karakterize edilen bir bağlam olarak ön plana çıkmıştır. Dijital ebeveynler sorumlulukları etrafında çeşitli riskler ve olanaklar çerçevesinde dijital ebeveynlik rollerini sürdürmeye başlamıştır (Wall, 2020).

Bu çalışma, özellikle Türkiye’de bulunan araştırmacılar tarafından sıkça incelenen “dijital ebeveynlik” kavramına odaklanmaktadır. Günümüzde oldukça önemli bir kavram olan dijital ebeveynlikle ilişkili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Ancak bu konuda dünyada yapılan çalışmaları kapsayan, çalışmaların odak noktasını veya gözden kaçırdığı noktaları öne çıkaran bir çalışma bulunmamaktadır. Bu yüzden bu çalışma dünyanın en önemli akademik veri tabanları arasında ilk sırada yer alan WEB of Science veri tabanında dijital ebeveynlik ile ilgili yer alan çalışmaların bibliyometrik bir görüntüsünü sunmayı amaçlamaktadır. Böylece bu çalışma dijital ebeveynlik konusunda yapılan çalışmalara ilişkin derleyici bir unsur olarak öne çıkacağı gibi aynı zamanda bundan sonra yapılacak olan çalışmalara yol göstermesi bakımından da önem taşımaktadır.

2. Dijital Ebeveynlik: Risk mi? Olanak mı?

Dijital teknolojilerdeki gelişmeler gündelik hayatın tüm temel dinamiklerini doğrudan etkilemektedir. Değişen yaşam koşulları ve gelişen teknoloji ile dijital ebeveynlik öne çıkan bir kavram hâline gelmiştir (Akkaya, vd., 2021). Teknoloji çağında yaşanan gelişmeler, teknolojik araçların çocuklar ve gençler tarafından kullanımı, ebeveynlerin de sorumluluk alanının genişlemesine yol açmıştır. Ebeveynlik tam zamanlı bir iştir ve yaşam döngüsünde işlevsel bir duruma sahiptir. Dijital medya, kullanıcılarına öğrenme fırsatlarını sunarken bir yandan da dijital riskleri beraberinde getirmektedir. Ebeveynler ise çocuklarını öğrenme fırsatlarından yararlandırma ve onları dijital risklerden koruma arasında kalmaktadırlar (İnan Kaya, vd., 2018; Yaman, vd., 2019). Bu yüzden ebeveynlere, başta çocukları olmak üzere tüm aile için internetin gömülü değerlerini geliştirmek ve yönetme sorumluluğu yüklenmiştir. İnternet hizmetine abone olma amaçları, çocukların internet erişimi ve kullanımına odaklanan ebeveynlik faaliyetleriyle birlikte, ebeveynlerin evdeki çevrim içi faaliyetleri denetlemek için yukarıdan aşağıya sorumluluklarını oluşturmaktadır (Huang, vd., 2018).

Dijital medya araçlarının çocuklar ve gençler tarafından sıkça kullanılması olumlu özelliklerinden çok olumsuz özelliklerinin ön plana çıkmasına yol açmaktadır. Dijital

tal medyada çocukların savunmasız durumu, ebeveynlere daha fazla sorumluluk yüklemektedir. Dijital medya ağlarında çocuklar içerik, temas ve davranış olmak üzere üç temel riskle karşı karşıya kalmaktadır. İlk olarak içerik risklerinde çocuklar hoş karşılanmayan veya uygunsuz içeriklere maruz kalabilmektedir. İkinci olarak temas riskleri, çocukların ve/veya akranların dâhil olduğu riskli iletişimleri içermektedir. Son olarak davranış risklerinde çocuklar, riskli içerik veya temasa katkıda bulunmada aktif olarak rol oynamaktadır (Hasebrink, vd., 2009). Çocukların dijital medya araçlarında maruz kaldığı bu durumlar, çeşitli yardım kuruluşlarının da bu konuda önlem almasına ve raporlar oluşturmasına sebep olmuştur. Örneğin UNICEF'in 2017 yılında yayımlanmış olduğu "Dünyanın Durumu Çocuklar: Dijital Dünyada Çocuklar" isimli raporda, ebeveynlerin sorumlu ve saygılı dijital medya kullanıcıları olarak çocuklarına örnek olmaları gerektiği önerilmektedir. Bu, ebeveynlerin dijital medya kullanımında çocuklarından çok daha yetkin ve risklerin farkında olmalarını değil, aynı zamanda ebeveynler arasında sözde bir dijital uçurumun oluşmasını önlemek için yeni ürünler ve trendler konusunda güncel kalmalarını gerektirmektedir. Bu nedenle, dijital ebeveynliğin kaçınılmaz sorumluluğu, dünya çapındaki ebeveynlik eğitim programlarının dijital ebeveynliği gündemlerine dâhil etmesine yol açmıştır.

Çocukların dijital medya kullanımı rollerinde, olumlu ve olumsuz özellikleri benimsemelerinde ebeveynlerin dijital medya kullanım geçmişi oldukça önemlidir. Çocukların medya kullanımı büyük ölçüde ebeveynlerin geçmiş deneyimleri ve medyaya aşinalıklarını McPake ve Plowman (2010) tarafından "prolepsis" kavramıyla açıklanmaktadır. Prolepsis, ebeveynlerin dijital medya araçlarına ne kadar aşina oldukları ve bu araçlara ne kadar rahatlıkla yaklaştıklarıyla birlikte, dijital medyanın kendi çocuklarının yaşamlarındaki rolüne dair inançlarını ve umutlarını ifade etmeyi içermektedir. Bu süreç ebeveynlerin geçmişlerindeki teknoloji deneyimlerini düzelttikleri ve özlemlerini çocuklarının geleceğine yansıttıkları bir süreç olarak aktarılmaktadır (Nansen ve Jayemanne, 2016). Dijital ebeveynlerin kişisel deneyimlerini paylaşabilmesi, özellikle genç ebeveynlerin sosyal destek ve bilgi aracı olarak dijital ortamları kullanması, bu ortamların dijital ebeveynler için olanakları arasında bulunmaktadır (Lupton, vd., 2016). Bunun yanı sıra ebeveynlere yönelik mobil uygulamalar da dijital ebeveynlerin olanaklarını arttırmaktadır. Mobil uygulamaların anlık oluşu, çevrimdışı ve ücretsiz olarak kullanılabilmesi ve ebeveynlerin deneyimlerini, ihtiyaçlarını, günlük ebeveynlik pratiklerini aktarabilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu uygulamaların sunduğu olanaklar çerçevesinde ebeveynlerin günlük pratikleri kolaylaşmıştır. Ebeveynler, aynı zamanda bu uygulamalar aracılığıyla psikolojik ve sosyal destek sağlama olanağına kavuşmuşlardır (Ünlü, 2020).

Dijital medya araçlarının çocuklar ve çocuklara bağlı olarak da ebeveynlerin rolünü arttırması, ebeveynlerin çocuklarını “korumak” için çeşitli dijital ebeveynlik stilleri benimsemesine yol açmıştır. Konok ve arkadaşlarına (2020) göre 4 farklı dijital ebeveynlik stili bulunmaktadır. Bunlar; yetkili (yüksek sıcaklık, yüksek talep), izin verici (yüksek sıcaklık, düşük talep), bırakınız yapınlar (düşük sıcaklık, düşük talep) ve otoriter (düşük sıcaklık, yüksek talep) olarak sıralanmaktadır. Yetkili ebeveynlik, yüksek sıcaklık, duyarlılık, yanıt verebilirlik ve katılımın yanı sıra çocuktan yüksek olgunluk ve özdenetim beklentileri ve yüksek talepleri içermektedir. Yetkili ebeveynler, çocuğun fikirlerine saygı duyar ancak aynı zamanda açık sınırları da korumayı ihmal etmemektedir. İzin verici ebeveynlik, yüksek sıcaklık ancak düşük talep ile karşılık gelmektedir. Birkaç kural veya sınır koyarlar ve yüksek olgunluk beklentileri bulunmamaktadır. Çocuklarıyla yüzleşmekten kaçınırlar ve nadiren rehberlik etmektedirler. Bırakınız yapınlar ebeveynlik tarzına sahip ebeveynler, düşük sıcaklık, yanıt verme ve duygusal katılım gösterir ve aynı zamanda düşük taleplere sahiptir. Kural koymazlar, rehberlik ve disiplin sağlamazlar. Olgunluk için hiçbir talepte bulunmazlar ve çocuklarının davranışları üzerinde çok az kontrol uygularlar. Otoriter ebeveynler ise sıcak ve duyarlı değildir. Yüksek olgunluk talepleri vardır, katıdır, itaat beklerler ve güç iddia ederler. Beklentilerini emirlerle ifade ederler ve çocuklarına bu kuralların mantığını açıklamazlar (Konok, vd., 2020).

Ebeveynlik çocukların sosyalleşmesi için en önemli öğelerin başında gelmektedir. Dijital medyanın kaçınılmaz varlığı, ebeveyn-çocuk ilişkileri ve ebeveynlik becerileri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Çocuklar tarafından akıllı telefon ve tablet gibi dijital cihazların artan kullanımı, ebeveynleri ebeveynlik stillerini değiştirmeye zorlamaktadır. Dijital ebeveynlik, ebeveynler tarafından çocukların dijital cihazları kullanma faaliyetlerini izlemek ve düzenlemek için benimsediği bir süreci ifade etmektedir. Bu süreçte temel amaç, çocuklarını çeşitli çevrim içi tehlikelerden korumaktır. Ebeveynlerin, çocukların dijital medya davranışlarını düzenlemek için sınır koyma, yapıcı disiplin uygulama, çocuklarıyla zaman geçirme vb. gibi çeşitli yaklaşımları kullanması gerekmektedir. Ancak, dijital ebeveynlikle ilgili zorluklar da bulunmaktadır. Bu zorluklardan bazıları, çocukların internete sınırsız erişimi, ebeveynlerin gündelik rutinleri ve çocukların internet aracılığıyla tersine sosyalleşme gibi temel süreçleri kapsamaktadır (Kavitha ve Sikandar, 2021). Bu da dijital ebeveynlik rollerinin, ebeveynler üzerinde çeşitli riskler yaratmasına neden olmaktadır. Bu risklerin başında ise stres gelmektedir. Dijital ebeveynlere dijital çağda yüklenen yeni sorumluluklar stresin ve strese bağlı faktörlerin artmasına yol açmıştır (Keleşoğlu ve Adam Karduz, 2020). Bunun yanı sıra dijital ortamlarda yayılan yanlış bilgiler, güvenilir olmayan kaynaklardan gelen paylaşımlar

dijital ebeveynleri yanlış yönlendirebilmekte ve bu da dijital ebeveynlik rollerinin zarar görmesine yol açabilmektedir (Gül ve Kesgin, 2021). Bu yüzden dijital ebeveynlerin, çocuklara yönelik uyguladıkları stillerin dışında çocukları korumak adına bazı kuralları belirlemesi gerekmektedir. Çünkü çocukların zihninde yarattığı dünyada uygulanan stiller bazı durumlarda etkisiz kalabilmektedir. Çocukları zararlı içeriklere erişimini engellemek için ebeveynlerin rolü, katılımı ve izlemesi dışında kullandıkları uygulamalara sınırlamalar veya önleyici uygulamalar yüklemesi gerekebilmektedir (Yusuf, vd., 2020; Modecki, vd., 2022).

Dijital ebeveynlerin geliştirmiş olduğu stiller veya müdahale biçimleri dijital ebeveynlik eğitimi ile gerçekleştirilebilir. Çocukların dijital medyada maruz kaldığı çeşitli riskler (Hasebrink, vd., 2009) ve ebeveynlerin bu risklere karşı geliştirmiş olduğu stiller (Konok, vd., 2020) aslında uzun vadeli bir çaba olarak görülmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte tanıtılan ebeveyn sorumluluğunun nispeten yeni bir boyutu olarak, dijital ebeveynlik eğitimi, 21. yüzyıl toplumlarında yetişkin becerilerinin geliştirilmesi için artan bir ihtiyaca dönüşmektedir. Bununla birlikte, sürdürülebilirlik açısından bakıldığında, dijital ebeveynliğe ilişkin bir yetişkin eğitim programının, onları basitçe yapmaları ve yapmamaları konusunda eğitmek yerine, konunun sosyopolitik boyutunu dâhil etmesi ve ebeveynlerle eleştirel diyalog kurması da gerekmektedir (Tosun ve Mihci, 2020).

3. Yöntem

Bu çalışmada WEB of Science veri tabanında yer alan “dijital ebeveynlik” anahtar kavramını içeren çalışmalar bibliyometrik yöntemle incelenmiştir. Bibliyometrik yöntem, veri tabanlarında yer alan içeriklere dair büyük hacimli bilimsel verileri incelemek ve analiz etmek için kullanılan önemli bir araştırma yöntemidir. Bibliyometrik yöntem aracılığıyla belirli bir alanda araştırmaların ve araştırmacıların odaklandığı noktalar ortaya çıkarılabileceği gibi araştırmaların odaklanmadığı noktalar da ortaya konmaktadır (Donthu, vd., 2021).

Bibliyometri, verilen bilimsel bilgiyle ilgili bir alanda en son durumu haritalamak için kullanılan bir araç görevi görmektedir. Bu nedenle, yazarların, makalelerin, dergilerin, kurumların, ülkelerin bilimsel performansını anahtar kelimelerin ve atıf sayılarının analizi yoluyla belirlemek ve analiz etmek için bibliyometrik yöntem kullanılmaktadır (Sengupta, 2009; Tierno vd. 2017). Bibliyometrik yöntem, doğası gereği niceldir ancak nitel özellikler hakkında hüküm vermek için kullanılmaktadır (Wallin, 2005). Bibliyometrik yöntem, araştırmacıların bulgularını, alıntı, yıl, doküman türü gibi verileri diğer araştırmacıların kullanımına sunmak için toplu bir şekilde bibliyografik verilerin haritalandırılmasına olanak tanımaktadır.

Belirli bir alanda yapılan tarama sonucunda elde edilen bibliyometrik verilerin sunumu, alanın yapısı, sosyal ağlar ve güncel ilgi alanları hakkında iç görüler ortaya konulmasını sağlamaktadır (Zupic ve Čater, 2014).

Araştırmaların yayımlandığı dergiye göre değerlendirilmesi yaygın olarak benimsenen bir uygulamadır. Bazı araştırma değerlendirmeleri, kaliteli araştırmalar yayınladığı varsayılan “yüksek kaliteli” dergileri belirlemek için WEB of Science (WoS) veri tabanını kullanmaktadır. WoS’un dergi kalitesi üzerindeki yetkisi, dergileri editoryal standartlara ve bilimsel etki kriterlerine dayalı olarak seçmesinden kaynaklanmaktadır. Bunlar, yayın yeri, dili veya disiplini ne olursa olsun herhangi bir dergiye uygulanabilecekleri anlamına gelen evrensel kriterler olarak kabul edilebilmektedir (Chavarro, vd., 2018). Bu yüzden bu çalışmada incelenen çalışmalar WEB of Science veri tabanından elde edilmiştir. Çalışmada 5 Temmuz 2023 tarihinde WEB of Science veri tabanında “digital parenting (dijital ebeveynlik)” anahtar kavramı aratılmış ve bu konuyla ilgili 61 çalışmanın olduğu belirlenmiştir. Bu yüzden bu araştırma kapsamında yer alan çalışmalar, 5 Temmuz 2023 tarihine kadar WEB of Science veri tabanında yer alan çalışmalardan oluşmaktadır. Bu araştırma kapsamında incelenen çalışmaların çoğunluğu araştırma makalelerinden (n=47) oluşurken bildiri (n=7), makale incelemesi (n=4) ve kitap incelemesi (n=3) içeren çalışmalar da çalışmaya dâhil edilmiştir.

Bu çalışmada incelenen 61 çalışmanın bibliyometrik verileri VOSviewer yazılım programıyla ağ haritaları çıkarılmıştır. VOSviewer, bibliyometrik ağlar oluşturmak ve görselleştirmek için kullanılan bir yazılım aracıdır. VOSviewer aracılığıyla iki görselleştirme yapılmaktadır. İlk görselleştirme, bir kümeleme çözümündeki kümeleri ve bu kümeler arasındaki alıntı ilişkilerini göstermektedir. İkinci görselleştirme, bir kümenin kapsadığı konuları belirtmek için bir terim haritası kullanır. Bu görselleştirme, bir kümeye ait yayınlarda geçen en önemli terimleri ve bu terimler arasındaki birlikte oluşum ilişkilerini göstermektedir (Van Eck ve Waltman, 2017). VOSviewer programıyla, incelenen 61 çalışmaya ait “yazar”, “ülke”, “atf”, “dergi”, “üniversite”; “yayımlandığı yıl”, “kategori” ve “ortak anahtar kelime” gibi bibliyometrik bilgilerin ağ haritaları çıkarılmıştır (Demir ve Öztürk, 2023).

4. Bulgular

Bu çalışmada WEB of Science veri tabanında yer alan “dijital ebeveynlik” anahtar kavramını içeren 61 çalışmanın bibliyometrik verileri incelenmiştir. Çalışma kapsamında incelenen çalışmaların çoğunluğu araştırma makalelerinden (n=47) oluşurken, bildiri (n=7), makale incelemesi (n=4) ve kitap incelemesi (n=3) gibi çalışmalar da çalışmaya dâhil edilmiştir.

WEB of Science Kategorileri	Sayı	Yüzde (%)
Eğitim-Eğitimci Araştırmaları	14	22.581%
İletişim	12	19.355%
Sosyal Bilimler Disiplinler arası	8	12.903%
Aile Çalışmaları	5	8.065%
Psikoloji Gelişimsel	4	6.452%
Psikiyatri	3	4.839%
Psikoloji Multidisipliner	3	4.839%
Sosyal Çalışma	3	4.839%
Bilgisayar Bilimi Sibernetik	2	3.226%
Bilgisayar Bilimi Teorisi Yöntemleri	2	3.226%
Çevre Bilimleri	2	3.226%
Sağlık Bilimleri Hizmetleri	2	3.226%
Tıp Bilişimi	2	3.226%
Tıp Araştırması Deneysel	2	3.226%
Pediyatri	2	3.226%
Kamu Çevre İş Sağlığı	2	3.226%
Sosyoloji	2	3.226%
İşletme	1	1.613%
Bilgisayar Bilimi Yapay Zekâ	1	1.613%
Bilgisayar Bilimi Bilgi Sistemleri	1	1.613%
Bilgisayar Bilimi Disiplinler arası Uygulamalar	1	1.613%
Eğitim Bilimsel Disiplinleri	1	1.613%
Mühendislik Elektrik Elektronik	1	1.613%
Çevre Çalışmaları	1	1.613%
Ergonomi	1	1.613%
Film Radyo Televizyon	1	1.613%
Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknolojisi	1	1.613%
Beşeri Bilimler Multidisipliner	1	1.613%
Bilgi Bilimi Kütüphane Bilimi	1	1.613%
Kanun	1	1.613%
Multidisipliner Bilimler	1	1.613%
Hemşirelik	1	1.613%
Psikoloji Klinik	1	1.613%
Psikoloji Eğitimi	1	1.613%

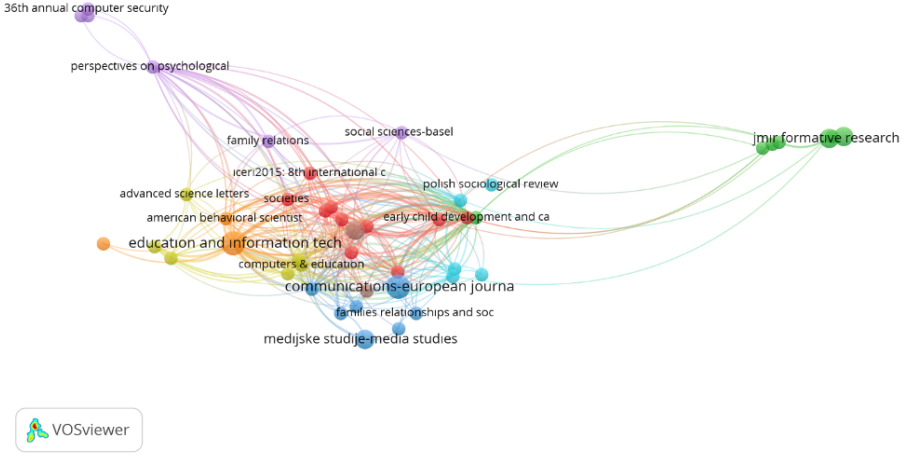
Tablo 1. İncelenen Çalışmaların WEB of Science Kategorilerine Göre Dağılımı

Dijital ebeveynlik üzerine yapılan çalışmaların WEB of Science kategorilerine göre dağılımını gösteren Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaların 34 farklı alanda yayımlandığı belirlenmiştir. En fazla çalışma (n=14) Eğitim-Eğitimci Araştırmaları alanında yayımlanırken, ikinci sırada ise İletişim (n=12) alanı yer almaktadır. Bu kategoriler arasında dikkat çekici olan ise Aile Çalışmaları (n=5) ve Pediatri (n=2) alanında diğer kategorilere göre daha az çalışma yapılmış olmasıdır. Görüldüğü dijital ebeveynlik gibi önemli bir konu başlığı çeşitli alanlarda incelenmiştir. Bu da dijital ebeveynliğe ilişkin algı ve tutumların incelenmesine, farklı disiplinlerde karşılaştırılma imkânı bulmasına yol açmıştır.

Yayın Yılı	Sayı	Yüzde (%)
2022	19	30.645%
2021	11	17.742%
2020	10	16.129%
2019	8	12.903%
2023	6	9.677%
2018	5	8.065%
2017	1	1.613%
2016	1	1.613%
2015	1	1.613%

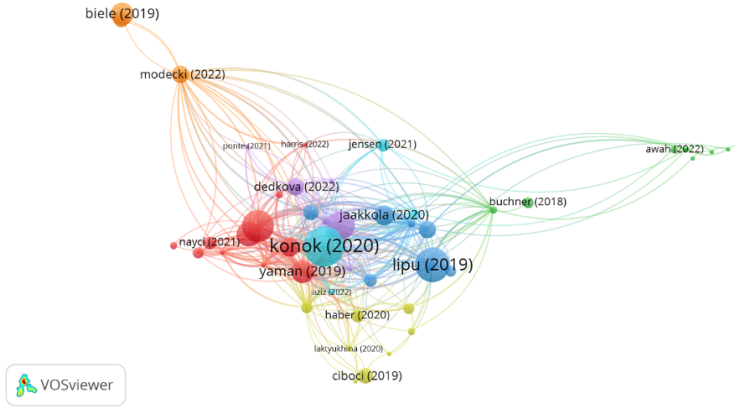
Tablo 2. İncelenen Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Dijital ebeveynlik günümüzün toplumlarında dijitalleşmeyle birlikte gelen önemli kavramların başında gelmektedir. Tablo 2'de bu çalışma kapsamında incelenen çalışmaların yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Tablo incelendiğinde WEB of Science veri tabanında yer alan dijital ebeveynlik ile ilgili çalışmaların 2015 yılında (n=1) başladığı ve oldukça yeni olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalar yıllar içerisinde artarken en fazla (n=19) çalışma 2019 yılında yayımlanmıştır. Diğer taraftan 2023 yılının temmuz ayına kadar dijital ebeveynlik üzerine toplam 6 çalışma yayımlanmıştır. Dijital ebeveynlik konusunda son yıllarda çalışmaların azalmış olduğu belirlenmiştir. Özellikle Covid-19 Pandemisiyle birlikte dijital ebeveynlerin rolleri daha da artmış olmasına rağmen bu konuda yeterince çalışma yapılmadığı görülmektedir. Şu ana kadar 6 çalışma yapılmış olmasına rağmen bu sayının en fazla çalışma yayımlanan yıl olan 2019 yılının da gerisinde kalacağı öngörülmektedir. Dijital ebeveynlik konusuna ilişkin ilginin azalmasına rağmen hem dünyada hem de Türkiye'de bu konuda dergiler özel sayılar çıkarmaktadır. Böylece dijital ebeveynlik konusundaki çalışmalara ilişkin literatürün genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Grafik 1. İncelenen Çalışmalar İçerisinde En Fazla Atıf Alan Yazarlar ve Çalışmalar

Grafik 1’de incelenen çalışmalar arasında en fazla atıf yapılan çalışmaların ağ haritası yer almaktadır. Bu araştırma kapsamında incelenen çalışmaların atıf sayılarına bakıldığında 61 çalışma içerisinde en fazla (n=27) atıf Konok, Bunford ve Miklosi (2019) tarafından yayımlanan “Associations between child mobile use and digital parenting style in Hungarian families” isimli çalışmaya yapılmıştır. Bu çalışmanın bağlantı gücü ise 40’tır. Konok ve arkadaşları, ebeveyn tutumlarının, inançlarının, rol modellerinin ve ebeveynlik tarzlarının, çocukların mobil dokunmatik ekranlı cihaz kullanımını etkileyebileceği tezi üzerine kurdukları çalışmalarında, “dijital ebeveynlik tarzlarının” çocuklarının mobil dokunmatik ekranlı cihaz kullanımı etkilediğini tespit etmiştir. Bu çalışma dışında Lipu ve Siibak’in (2019) ““Take it down!”: Estonian parents’ and pre-teens’ opinions and experiences with sharenting” adlı çalışmasına 20 atıf yapılmıştır. Bu çalışmada, annelerin çocukları hakkında Facebook’ta ne tür bilgiler paylaştıklarını, çocukların bu tür paylaşımları nasıl algılayıp tepki verdikleri incelenmiştir. Huang vd. (2018) “Fall-behind parents? The influential factors on digital parenting self-efficacy in disadvantaged communities” isimli çalışmasına ise toplam 17 atıf yapılmıştır. Bu çalışmada, dezavantajlı kentsel topluluklarda dijital ebeveynliğin öz yeterliliğini etkileyen faktörler incelenmiştir. Görüldüğü üzere WEB of Science veri tabanına göre en fazla atıf alan çalışmalar, dijital ebeveynlik konusunda dikkat çekici noktaları baz alarak değerlendirilen çalışmalardır. Türkiye’de de özellikle gelişmemiş şehirler ve mahalleler özelinde dijital ebeveynlik algılarına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.

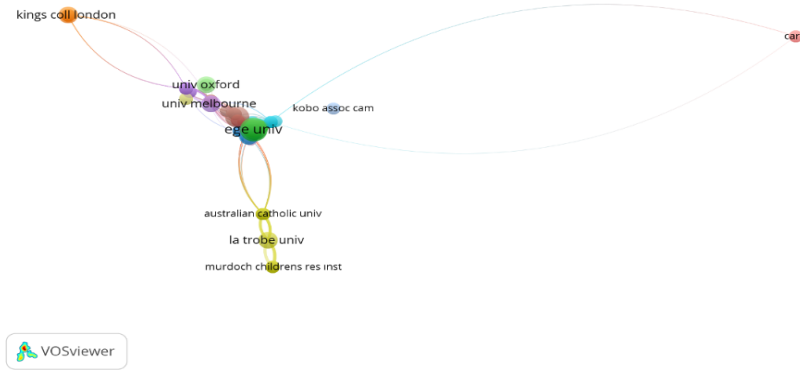
Grafik 2. İncelenen Çalışmaların Yayımlandığı Dergilere Göre Dağılımı

Grafik 2’de bu çalışma kapsamında incelenen çalışmaların yayımlandığı dergiler yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenen 61 çalışma 53 farklı dergide yayımlanmıştır. Bu dergiler arasında en fazla çalışma (n=3) Communications European Journal of Communication Research ve Education and Information Technologies isimli dergilerde yayımlanmıştır. Communications European Journal of Communication Research dergisinde yer alan 3 çalışmaya toplam 10 atıf yapılırken, Education and Information Technologies dergisinde yayımlanan 3 çalışmaya ise toplam 2 atıf yapılmıştır. Bu dergiler arasında en fazla (n=34) atıf Journal of Children and Media isimli dergide yayımlanan 2 çalışmaya yapılmıştır. Dijital ebeveynlik konusunda yapılan çalışmaların 2015 yılında başladığı dikkate alındığı, bu konudaki makalelerin çeşitli dergilerde yayımlandığı görülmektedir. Konunun yeni olması, spesifik olarak bir derginin ön plana çıkmasını engellemiş gözükmemektedir.

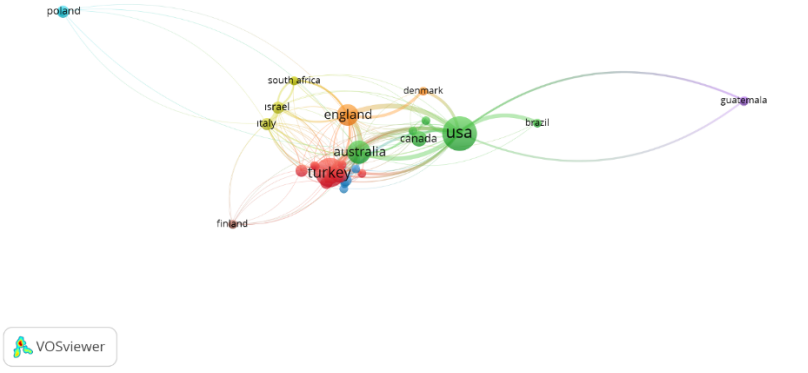
Grafik 3. İncelenen Çalışmaların Yazarlara Göre Dağılımı ve Bağlantı Ağı

Bu araştırmada incelenen 61 çalışmanın yazarlara göre dağılımlarını gösteren Grafik 3'e bakıldığında, 61 çalışma ortak yazarlı çalışmalar da dâhil olmak üzere toplam 226 farklı araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Dijital ebeveynlik konusunda en fazla araştırma yapan yazarlar arasında Fatih Yaman, Onur Dönmez ve Işıl Kabakçı Yurdakul ne kmaktadır. Bu 3 araştırmacı birlikte yayımladıkları ortak çalışmalar da dâhil olmak üzere 3'er çalışma yayımlamış ve bu alanda en fazla çalışan yazarlar olarak öne kmıştır. Bu sonuçlar da göstermektedir ki Türkiye'de yer alan araştırmacılar, dijital ebeveynlik konusuna özel önem göstermektedir. Türkiye gibi geleneksel aile kültürünün hâkim olduğu bir toplumda, ebeveynlik rollerinde yaşanan dijital dönüşüm araştırmacıların da dikkatini çekmiş ve bu konuda çalışmaların yoğunlaşmasına yol açmıştır.

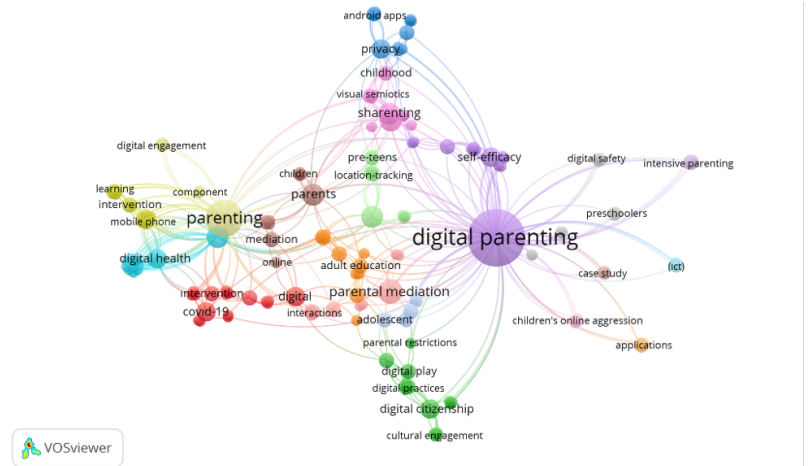
Grafik 4. İncelenen alışmaların Yazarlarının Yer Aldığı Kurumlara Göre Dağılımları

Çalışma kapsamında incelenen yayınlaraın sahibi 226 araştırmacının yer aldığı kurumlara göre dağılımlarını gösteren Grafik 4'e bakıldığında, 123 farklı kurum olduğu belirlenmiştir. Grafikte de grldğu gibi bu alanda yapılan çalışmaların Türkiye'de yer alan üniversitelerde çalışan araştırmacılar tarafından incelendiği belirlenmiştir. En fazla çalışma (n=4) Ege niversitesinde yer alan araştırmacılar tarafından yayımlanırken, bu çalışmalara toplam 11 atıf yapılmıştı. İkinici sırada ise (n=3) Anadolu niversitesi ve Texas Austin niversitesi yer almaktadır. Yine Türkiye'den Muş Alpaslan niversitesi ve Fırat niversitesinde yer alan araştırmacılar 2'şer çalışma yayımlamıştır. Bu sonuçlar da göstermektedir ki Türkiye'de araştırmacılar "dijital ebeveynlik" konusuna özel önem göstermekte ve bu alanda yapılan çalışmaları yurtdişında desteklemektedir.

Grafik 5. İncelenen Çalışmaların Yazarlarının Yer Aldığı Ülkelere Göre Dağılımı

Dijital ebeveynlik konusunda araştırma yapan 226 araştırmacının yer aldığı ülkelerin ağ haritasının görselleştirildiği Grafik 5'e bakıldığında, bu araştırmacıların 36 farklı ülkede olduğu belirlenmiştir. Bu ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri en fazla (n=15) çalışma yayımlayan ülke durumunda yer almaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yer alan araştırmacıların yayımlamış olduğu 15 çalışmaya toplam 29 atıf yapılmıştır. Diğer taraftan bu ülkeler arasında en fazla çalışma (n=14) yayımlayan ikinci ülke konumunda Türkiye bulunmaktadır. Türkiye'deki araştırmacıların yayımlamış olduğu 14 çalışmaya toplam 37 atıf yapılmıştır. Bu çalışmalarla Türkiye en fazla atıf yapılan ülke konumunda yer almaktadır. 36 farklı ülke arasında Türkiye'deki üniversitelerin ve araştırmacıların ön plana çıktığı görülmektedir. Bu da daha önce bahsedildiği gibi Türkiye'deki geleneksel aile kültürüne ilişkin dijital çağda değişen ebeveynlik tutumlarına araştırmacıların yoğunlaştığını göstermektedir.

Grafik 6. İncelenen Çalışmaların "Ortak Anahtar Kelime" Analizi

Grafik 6'da incelenen çalışmaların "ortak anahtar kelime" analizi yer almaktadır. Bu araştırma kapsamında incelenen 61 çalışmada toplam 229 ortak anahtar kelime kullanıldığı belirlenmiştir. Bu kelimeler arasında en fazla (n=26) "dijital ebeveynlik" kavramı kullanılırken, ebeveynlik (n=11) ve çocuk (n=4) kelimeleri de en fazla kullanılan ortak anahtar kelimeler arasında yer almaktadır. Bu ortak anahtar kelimeler arasında en dikkat çekici ve az kullanılan kelimeler arasında ise "dijital okuryazarlık", "dijital güvenlik", "dijital ebeveynlik tarzları" ve "koruma yöntemleri" bulunmaktadır. Bu kelimeler ilgili çalışmalarda sadece 1 kez kullanılmıştır.

5. Sonuç

Ebeveynlik olgusu, çocukların yetiştirilmesi ve bu yetişme sonucunda sağlıklı bir şekilde toplumsal hayata kazandırılması için tutum, algı, beklenti ve değer ekseninde oluşturulan faaliyetleri ifade etmek için kullanılmaktadır (Darling ve Steinberg, 1993). Günümüz teknolojik gelişmelerine bağlı olarak ebeveynlik kavramı da değişmiş ve dijital ebeveynlik kavramı literatürde kullanılmaya başlanmıştır. Dijital ebeveynlik kavramında bulunan "dijital" kavramıyla oyun, eğlence, araştırma, vakit geçirme gibi herhangi bir amaç için kullanılabilen her türlü elektronik araç kastedilmektedir (Yay, 2019). Dijitalleşme sürecinde yaratılan yeni toplum yapısının kendine özgü ayrılmış dinamikleri, ebeveynlerin çocukları üzerinde kontrolleri kaybetmelerine veya kontrolü tam olarak sağlayamamalarına yol açmaktadır. Özellikle ebeveynlerin toplumsal yaşamda da birtakım sorumluluklara sahip olmaları, çocukların dijital araçların olumsuz yönlerinden etkilenebildiği gibi faydalarından da tam olarak yararlanamamasına yol açmaktadır (Öztürk ve Derin, 2022). Bu noktada ortaya çıkan dijital ebeveynlik kavramı, çocukları dijital çağın fırsatlarını yakalamasına yardımcı olmanın yanı sıra dijital teknolojilerle birlikte gelen olumsuz noktalara karşı korumayı da içeren geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır (Rode, 2009).

Bu çalışma dijital ebeveynlik gibi önemli bir konuda yapılan araştırmaların bibliyometrik bir görüntüsünü sunmak amacıyla tasarlanmıştır. Bu bakımdan WEB of Science veri tabanında dijital ebeveynlik konusunda yer alan 61 çalışmanın bibliyometrik verileri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda bu alanda yapılan çalışmaların 2015 yılında başladığı ve oldukça yeni olduğu belirlenmiştir. Son yıllarda çocukların dijital ortamlara artan bağımlılığı ve eğitim gibi önemli toplumsal olguların dijitalleşmesi ebeveynlerin sorumluluklarını arttırmıştır. Buna rağmen dijital ebeveynlik konusundaki araştırmaların son yıllarda düşüşe geçmesi bu konuların detaylıca incelenmesini etkilemektedir. Özellikle Covid-19 Pandemisiyle birlikte artan psikolojik risklere ilişkin dijital ebeveynlerin rollerinin incelenmesi

gerekmektedir. Diğer taraftan önemli bir konu olmasına rağmen aile çalışmaları ve pediatri alanında yeterince çalışma yapılmamış olması da önemli bir sorun olarak görülmektedir. Dijital ebeveynlik ile doğrudan bağlantılı bu alanda çalışmaların yoğunlaşması gerekmektedir.

Diğer taraftan kavramının akademik literatürde yeni kullanılmaya başlanması dergilerin yayın sürecine de yansımıştır. Bu alanda spesifik bir derginin olmamasından kaynaklı olarak çalışmaların 53 farklı dergide yayımlandığı belirlenmiştir. Yine de özellikle bu konuda araştırma yapacak olan yazarların Communications European Journal of Communication Research, Education and Information Technologies ve Journal of Children and Media isimli dergileri hem yayın sayısı hem de atıf sayısı bakımından tercih edebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan dijital ebeveynlik literatüründe Türkiye'nin ve Türkiye'de yer alan araştırmacıların ön plana çıktığı görülmektedir. İncelenen çalışmaları yayımlayan yazarların yer aldığı 36 farklı ülke içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'yle birlikte Türkiye'nin ön plana çıkması ve bunun yanı sıra en fazla yayının Ege Üniversitesinde yer alan araştırmacılar tarafından yayımlanmış olması Türkiye'deki araştırmacıların bu konuya verdiği önemi göstermektedir. Türkiye'deki araştırmacıların ve üniversitelerin dijital ebeveynlik konusuna özel önem verdiği belirlenmiştir. Dijital ebeveynlik konusundaki literatürün Türkiye'deki araştırmacılar tarafından yönlendirildiği görülmektedir. Türkiye'de geleneksel aile kültürünün hâkimiyeti, dijital çağda değişime uğramıştır. Bu da araştırmacıların dikkatini çekmiş ve dijital ebeveynlik üzerine yoğunlaşmalarına yol açmıştır.

Çalışmanın dikkat çekici ve öne çıkan sonuçları arasında ise ortak anahtar kelime analizi sonucunda çıkan bulgular yer almaktadır. İncelenen 61 çalışmada kullanılan ortak anahtar kelimelere bakıldığında en az "dijital okuryazarlık", "dijital güvenlik", "dijital ebeveynlik tarzları" ve "koruma yöntemleri" gibi kavramların kullanıldığı belirlenmiştir. Bu da dijital ebeveynlik içerisinde oldukça önemli bir kavram olan dijital okuryazarlık konusuna araştırmacıların eğilmediğini göstermektedir. Diğer taraftan dijital ebeveynlerin bu alanda çocukları korumak için oluşturdukları dijital güvenlik önlemlerine ve koruma yöntemlerine de odaklanılmadığı belirlenmiştir. Kullanılan ortak anahtar kelimeler özelinde değerlendirilme yapıldığında, araştırmacıların dijital ebeveynlik ile çeşitli olguları bağdaştırmadığı görülmektedir. Özellikle ebeveynlerin dijital okuryazarlık, dijital güvenlik ve koruma yöntemleri gibi önemli olgular çerçevesinde inceleme yapılmamıştır. Son yıllarda dijital ebeveynlik konusunda yapılan araştırmaların azalmış olduğu görülmektedir. Bu yüzden bu konuların gelecekte araştırmacılar tarafından yoğunlaşılması gereken önemli başlıklar olduğunu söylemek mümkündür.

Bu araştırma, dünyanın en önemli akademik veri tabanları arasında yer alan WEB of Science veri tabanında yer alan dijital ebeveynlik konulu çalışmaların bibliyometrik bir görünümünü ortaya koymuştur. Bu yüzden çalışmanın sonuçları kendi sınırlılıkları ve bağlamı içerisinde değerlendirilmelidir. Bundan sonra özellikle Türkiye’de yapılacak çalışmaların çeşitli faktörleri göz önünde bulundurarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öncelikle bundan sonra yapılacak çalışmalarda, dijital çağda ebeveynlere yönelik riskler ve olanaklar çerçevesinde bir araştırma yapılabilir. Dijital ebeveynlik rollerinde okuryazarlık/dijital okuryazarlığın önemine ilişkin bir değerlendirme gerçekleştirilebilir. Özellikle baskın olmayan ve dışlanmış topluluklarda aile (dijital) okuryazarlığı uygulamaları bir süredir eğitimsel çalışmaların konusu olsa da ebeveynleri/bakıcıları ve çocuklarını bir araya getirerek anlamlı bir çerçeve oluşturmak için dijital atölye çalışmalarının dijital öğrenme uygulamaları ve ev içinde işbirliğine dayalı dijital 'uygulama topluluklarının' şekillendirilmesine etkisini inceleyen çok az çalışma bulunmaktadır (Hebert, vd., 2020). Yine ebeveynlerin dijital medyaya ilişkin inançlarının önemini ve öğrencilerin dijital medya öz yeterliliğini etkileyen evdeki faktörlere yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir (Hammer, vd., 2021). Dijital ebeveynlerin dijital güvenlik ve korunma yöntemlerine ilişkin algılarına yönelik değerlendirmeler de yapılabileceği gibi aldıkları önlemlere ilişkin değerlendirmeler de yapılması gerekmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale yazarı herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Kaynakça

- Akkaya, S., Tan, Z., Kapıdere, M., & Şahin, S. (2021). Investigation of the Relationship between Parents' Awareness of Digital Parenting and the Effects of Digital Games on Their Children. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 889-917.
- Bäckström, C., Rolfson, T., Engström, H., Knez, R., & Larsson, M. (2022). Expecting Parents' perceptions of the Digital Parental Support "Childbirth Journey" Constructed as a Serious Game—An Intervention Study. *Digital Health*, 8, 1-15.
- Chavarro, D., Råfols, I., & Tang, P. (2018). To What Extent is Inclusion in the WEB of Science an Indicator of Journal 'Quality'? *Research Evaluation*, 27(2), 106-118.
- Darling, N. & Steinberg, L. (1993). Parenting Style as Context: an Integrative Model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Demir, Y., & Öztürk, M. (2023). Hegemonik Erkeklik ve Medya: Bibliyometrik Bir Analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10, 49-67.

- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Hammer, M., Scheiter, K., & Stürmer, K. (2021). New Technology, New Role of Parents: How Parents' Beliefs and Behavior Affect Students' Digital Media Self-Efficacy. *Computers in Human Behavior*, 116, 106642.
- Hasebrink, U., Livingstone, S., Haddon, L., & Olafsson, K. (2009). *Comparing Children's Online Opportunities and Risks Across Europe: Cross-National Comparisons for EU Kids Online*. EU Kids Online.
- Hébert, C., Thumlert, K., & Jenson, J. (2022). #Digital Parents: Intergenerational Learning through a Digital Literacy Workshop. *Journal of Research on Technology in Education*, 54(1), 34-91.
- Huang, G., Li, X., Chen, W., & Straubhaar, J. D. (2018). Fall-Behind Parents? The Influential Factors on Digital Parenting Self-Efficacy in Disadvantaged Communities. *American Behavioral Scientist*, 62(9), 1186-1206.
- İnan Kaya, G., Mutlu Bayraktar, D. & Yılmaz, Ö. (2018). Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 149-173.
- İnan Kaya, G., Mutlu Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018). Digital Parenting: Perceptions on Digital Risks. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 131-157.
- Kavitha, K., & Sikandar, B. J. (2021). Digital Parenting: Issues, Challenges and Nursing Implications. *Journal of Pediatric Surgical Nursing*, 10(3), 100-104.
- Kaya, İ. & Mutlu Bayraktar, D. (2021). Türkiye'de Yapılan Dijital Ebeveynlik Araştırmalarına Yönelik Bir İçerik Analizi Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1046-1082.
- Keleşoğlu, F., & Adam Karduz, F. F. (2020). Kovid-19 Sürecinde Dijital Ebeveynlik ile Anne-Baba Stresi Arasında Yordayıcı İlişkiler. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 7(2), 70-102.
- Konok, V., Bunford, N., & Miklósi, Á. (2020). Associations between Child Mobile Use and Digital Parenting Style in Hungarian Families. *Journal of Children and Media*, 14(1), 91-109.
- Lima-Pereira, P., Bermúdez-Tamayo, C., & Jasienska, G. (2012). Use of the Internet as a Source of Health Information amongst Participants of Antenatal Classes. *Journal of Clinical Nursing*, 21(3-4), 322-330.
- Lipu, M., & Siibak, A. (2019). 'Take it Down!': Estonian Parents' and Pre-Teens' Opinions and Experiences with Sharenting. *Media International Australia*, 170(1), 57-67.
- Lupton, D. (2016). The Use and Value of Digital Media for Information about Pregnancy and Early Motherhood: A Focus Group Study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 16, 171-181.
- McPake, J., & Plowman, L. (2010). At Home with the Future: Influences on Young Children's Early Experiences with Digital Technologies. In N. Yelland (Ed.), *Contemporary Issues in Early Childhood Education* (pp. 210-226). Open University Press.
- Modecki, K. L., Goldberg, R. E., Wisniewski, P., & Orben, A. (2022). What is Digital Pa-

- renting? A Systematic Review of Past Measurement and Blueprint for the Future. *Perspectives on Psychological Science*, 17(6), 1673-1691.
- Nansen, B., & Jayemanne, D. (2016). Infants, Interfaces, and Intermediation: Digital Parenting and the Production of "iPad Baby" Videos on YouTube. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60(4), 587-603.
- Öztürk, E., & Derin, G. (2022). Dijital Ebeveynlik ve Dijital İstismar. VIII. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi, 20-23 Temmuz 2022, Hatay.
- Rode, J. A. (2009). Digital Parenting: Designing Children's Safety. *People and Computers XXIII. Celebrating People and Technology*, 1 - 5 September 2009, 244-251.
- Roig-Tierno, N., Gonzalez-Cruz, T. F., & Llopis-Martinez, J. (2017). An Overview of Qualitative Comparative Analysis: A Bibliometric Analysis. *Journal of Innovation & Knowledge*, 2(1), 15-23.
- Sengupta, I. N. (1992). Bibliometrics, Informetrics, Scientometrics and Librametrics: An Overview. *Libri: International Journal of Libraries and Information Studies*, 42(2), 75-98.
- Tosun, N., & Mihci, C. (2020). An Examination of Digital Parenting Behavior in Parents with Preschool Children in the Context of Lifelong Learning. *Sustainability*, 12(18), 7654.
- UNICEF (2017). *The State of the World's Children 2017: Children in a Digital World*. <https://www.unicef.org/sowc2017/> (07.06.2023).
- Ünlü, D. G. & Kesgin, Y. (2021). Dijital Ebeveynlik, Aşı Kararsızlığı ve Kovid-19: Dijital Ebeveynlerin Kovid-19 Aşısı Karşıtlığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (56), 165-184.
- Ünlü, D. G. (2020). Dijital Ebeveynlik ve Mobil Uygulamalar: Dijital Ebeveynlerin Mobil Uygulama Kullanım Pratiklerinin İncelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 50, 56-73.
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-Based Clustering of Publications Using Cit-NetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*, 111, 1053-1070.
- Wall, G. (2022). Being a Good Digital Parent: Representations of Parents, Youth and the Parent-Youth Relationship in Expert Advice. *Families, Relationships and Societies*, 11(3), 340-355.
- Wallin, J. A. (2005). Bibliometric Methods: Pitfalls and Possibilities. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, 97(5), 261-275.
- Yaman, F., Dönmez, O., Akbulut, Y., Kabakçı Yurdakul, I., Coklar, A. N., & Guyer, T. (2019). Exploration of Parents' Digital Parenting Efficacy through Several Demographic Variables. *Education and Science*, 44(199), 149-172.
- Yay, M. (2019). *Dijital Ebeveynlik*. Yeşilay Yayınları.
- Yurdakul, K. I., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, H. F. (2013). Dijital Ebeveynlik ve Değişen Roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 12(4), 883-896.
- Yusuf, M., Witro, D., Diana, R., Santosa, T. A., Alfikri, A. A., & Jalwis, J. (2020). Digital Parenting to Children Using the Internet. *Pedagogik Journal of Islamic Elementary School*, 3(1), 1-14.
- Zupic, I., & Čater, T. (2014). Bibliometric Methods in Management and Organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.

